

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru) (jud. S. Stratan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

DECIZIE

03 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Victor Burduh
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” reprezentată de avocatul Cotună Andrian,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către SA „Moldasig” împotriva Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” privind încasarea taxei de stat,

împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” și menținută hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 14 august 2015, SA „Moldasig” s-a adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată (concretizată pe parcurs) prin care a solicitat încasarea de la Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” a taxei de stat în mărime de 50 000 lei.

Reclamanta a invocat în susținerea acțiunii că, în conformitate cu pct. 9 din Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, privind Fondul de compensare nr. 23/3 din 29 mai 2008, contribuția specială reprezintă suma, care urmează a fi livrată de către asigurătorii de răspundere civilă auto externă, sub formă de împrumut în cazul în care resursele Fondului sunt insuficiente pentru garantarea rambursării către birourile gestionare din străinătate a sumelor plătite de acestea cu titlu de

despăgubire pentru pagubele produse de asigurătorii de răspundere civilă auto externă ai asigurătorilor membri ai Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova”.

În conformitate cu pct. 11 din Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, privind fondul de compensare nr. 23/3 din 29 mai 2008, pe măsura alimentării Fondului cu resurse financiare necesare, contribuția specială se restituie asigurătorilor în cuantumul în care a fost plătit sau prin decizie a consiliului de administrație al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule, poate fi raportată în contul contribuțiilor lunare datorate, inclusiv sub formă de avans al contribuțiilor lunare viitoare. În conformitate cu prevederile anterioare, SA „Moldasig” indică că în baza Deciziei Adunării Generale Extraordinare a membrilor cu drepturi ai Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova”, reclamanta a transferat suma de 3 516 968, 42 lei în calitate de contribuție specială în Fondul de compensare.

A mai indicat că, ulterior, la 13 februarie 2015, Comisia Națională a Pieței Financiare, a publicat în Monitorul Oficial Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 4/1 din 28 ianuarie 2015, cu privire la rezultatele inspecției în teren privind administrarea Fondului de Compensare de către Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule.

În pct. 1 al hotărârii menționate se dispune că autoritatea de supraveghere a prescris tuturor companiilor de asigurare licențiate în asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă să transfere în termen de 15 zile lucrătoare mijloace bănești cu titlu de contribuție specială în Fondul de Compensare în mărime de 1, 91 mii lei/ per asigurator, în scopul acoperirii insuficienței financiare în cuantum de 17,2 milioane lei. La fel, sunt menționate prevederile pct. 2 al Hotărârii Comisiei Naționale a Pieții Financiare, care a prescris organelor de conducere ale Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule, obligația ca în termen de 20 de zile lucrătoare, să recalculeze și să restituie surplusul de la contribuțiile asigurătorilor, achitate în baza deciziilor anterioare ale Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule.

A relevat că ulterior transferului de bani, SA „Moldasig” a constatat deținerea unui surplus impunător în sumă de 1 606 968, 42 de lei în calitate de contribuție specială cu titlu de împrumut în Fondul de compensare. Circumstanța anterioară ar fi confirmată prin intermediul actului de verificare a decontărilor reciproce între SA „Moldasig” și Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” din 12 mai 2015. Astfel, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” era necesar să recalculeze cota de contribuție specială în Fondul de compensare a SA „Moldasig” și până la 13 martie 2015, să execute transferul surplusului deținut de SA „Moldasig”.

SA „Moldasig” a solicitat suma anterior menționată prin transmiterea reclamației nr. 1634 din 31 martie 2015 și a solicitat suplimentar conformarea și executarea necondiționată a prevederilor din punctul 2 al Hotărârii nr. 4/1 din 28

ianuarie 2015, privind recalcularea și restituirea în termen de 20 zile a surplusului de la contribuțiile speciale a SA „Moldasig”, însă pârâta nu s-a conformat solicitării reclamantei.

În acest sens, de către societatea reclamantă a invocat prevederile art. 575 alin. (1) și 316 alin. (2) ale Codului civil (în redacția în vigoare la data nașterii raportului juridic) și a indicat că Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule avea obligația de restituire a sumei de 1 606 968,42 lei, până la 07 aprilie 2015.

La fel, este stabilit că în urma neachitării sumei anterior menționate, în conformitate cu art. 585 și 619 ale Codului civil (în redacția în vigoare la data nașterii raportului juridic), pârâta este reținută la plata unei dobânzi de întârziere, în sumă de 245 447, 92 lei.

Întru soluționarea amiabilă a litigiului SA „Moldasig” a înaintat pretenția nr. 2967 din 24 iunie 2015 cu privire la recuperarea daunei materiale în mărime de 28 949 lei; pretenția nr. 2968 din 24 iunie 2015 cu privire la recuperarea daunei materiale în sumă de 19 203 lei; reclamația nr. 939 din 28 februarie 2014 cu privire la recuperarea daunei materiale în mărime de 611 775 lei; pretenția nr. 179 din 15 ianuarie 2015 cu privire la recuperarea daunei materiale în mărime de 15 753 lei; pretenția nr. 941 din 28 februarie 2014 cu privire la recuperarea daunei materiale în mărime de 3 378 lei.

Sumele menționate, ar fi necesar de plătit de către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” în conformitate cu prevederile art. 3 din Regulamentul Intern al Consiliului Birourilor Carte Verde și a articolelor 1329 și 1415 ale Codului civil.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), cererea de chemare în judecată depusă de SA „Moldasig” împotriva Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” privind încasarea taxei de stat a fost admisă parțial.

A fost încasat de la Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” taxa de stat în mărime de 16 442,4 lei. În rest pretenția s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” și menținută hotărârea din 04 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Pentru a decide astfel, instanțele inferioare au reținut că, la 12 mai 2015, SA „Moldasig”, în baza actului de verificare a decontărilor reciproce dintre SA „Moldasig” și Asociația Profesională „Biroul Național de Asigurare Obligatorie” a constatat deținerea unui surplus în Fondul de compensare a Asociației Profesionale „Biroul Național de Asigurare Obligatorie din Moldova” în cuantum de 1 606 968,42 lei.

La 18 septembrie 2015, prin Hotărârea Adunării Generale a Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” a

constat acumularea și existența în Fondul de compensare a pârâtei a surplusului de mijloace bănești. În baza hotărârii, suma de 1 606 968, 42 a fost remisă către SA „Moldasig”.

După depunerea acțiunii în instanță, în legătură cu faptul că celelalte pretenții au fost satisfăcute benevol, SA „Moldasig” a solicitat încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de taxă de stat.

Totuși, instanțele au evidențiat că, deși SA „Moldasig” și-a redus cuantumul pretențiilor la încasarea doar a taxei de stat, pentru a constata temeinicia acesteia, urmează a fi examinat fondul cauzei și constatată temeinicia acțiunii la momentul depunerii ei sau întârzierii executării deși a devenit scadentă pe parcursul examinării cauzei.

Astfel, la 02 iunie 2015, Comisia Națională a Pieții Financiare, a adoptat Hotărârea cu privire la modificarea Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 4/1 din 28 ianuarie 2015, în care prin pct. 1 a fost stabilit, ”în pct. 2 lit. c) din Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 4/1 din 28 ianuarie 2015, ”Cu privire la rezultatele inspecției în teren privind administrarea Fondului de compensare de către Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” textul ”și restituire în termen de 20 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit în pct. 1 a surplusului obținut de la contribuția asigurătorilor ce au efectuat transferul în temeiul prezentei hotărâri către asigurătorii care au acoperit cotele contribuțiilor speciale în baza deciziilor anterioare ale Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, a fost exclus.

Instanțele au observat că, la momentul depunerii acțiunii reclamanta a solicitat suma de 1 606 968, 42 lei, în calitate surplus nerestituit din Fondul de Compensare a Asociației Profesionale ”Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, bazându-se pe Hotărârea nr. 4/1 din 28 ianuarie 2015, neluând în considerare Hotărârea nr. 29/2, în vigoare din 12 iunie 2015, prin care decizia de restituire a sumelor găsite în surplus au fost abrogată și au constatat că reclamanta a tăinuit intenționat această hotărâre pentru a duce instanța în eroare.

În concluzie, la înaintarea cererii de chemare în judecată, pretenția cu privire la încasarea sumei de 1 606 968, 42 lei a fost neîntemeiată, nefiind scadentă. La fel, pretenția cu privire la încasarea sumei de 245 447, 92 lei în calitate de dobândă de întârziere, se află în conexiune directă cu pretenția privind încasarea surplusului menționat supra și respectiv este neîntemeiată.

Cu privire la încasarea sumei de 679 058 de lei cu titlu de despăgubire achitată de SA „Moldasig” în urma accidentului rutier prin care automobilul de model ”Audi Q7” a fost deteriorat în totalitate, instanțele au evidențiat că vinovat în comiterea accidentului a fost recunoscut Iepure Vasile, prin Decizia Curții de Apel Bălți din 22 octombrie 2015.

Această pretenție a fost parțial întemeiată, deoarece urma a fi achitată pe parcursul procesului, și anume din momentul devenirii definitive a hotărârii judecătorești și nicidecum din momentul devenirii irevocabile. Or, pârâta a achitat,

după devenirea irevocabilă a hotărârii, suma de 500 000 lei, în calitate de despăgubire achitată în ordine de regres, din pretenția de 611 775 de lei, ca reprezentând plafonul maxim, aspect acceptat de reclamantă. Prin urmare, având în vedere că deși pretenția reclamantei a devenit scadentă pe parcursul procesului, aceasta oricum a fost achitată cu întârziere, fapt pentru care se impune încasarea taxei de stat pentru aceasta.

Totodată, reținând probatoriul prezentat de părți, instanțele au evidențiat că, reprezentantul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova”, de fapt, a recunoscut temeinicia sumelor de 28 949 lei, 15 753 lei și respectiv de 3378 lei la momentul depunerii cererii de chemare în judecată de SA „Moldasig”, fapt care face imposibilă respingerea pretenției privind încasarea taxei de stat din contul Asociației, ori la 07 septembrie 2017, SA „Moldasig” a depus cererea de modificare a pretențiilor, iar în circumstanțe în care reclamanta nu-și susține pretențiile din cauza faptului că au fost satisfăcute benevol de către pârât după intentarea acțiunii, potrivit art. 97, alin. (2) al Codului de procedură civilă, instanța la cererea reclamantului, îl obligă pe pârât să compenseze acestuia toate cheltuielile de judecată suportate în legătură cu intentarea procesului, inclusiv suma convenită pentru asistență juridică.

În fine, instanțele reținând la baza calculului taxei de stat ce urmează a fi achitată de Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova”, sumele de 500 000 lei, 28 949 lei, 15 753 lei și 3378 lei, au ajuns la concluzia că pârâta urmează să achite în beneficiul SA „Moldasig” suma de 16 442, 4 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

La 02 aprilie 2019, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” reprezentată de avocatul Cotună Andrian a declarat recurs împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii de încasare a taxei de stat în mărime de 573,93 de lei.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat eronat norme de drept material și a apreciat în mod arbitrar probele.

Prin încheierea din 19 iunie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” reprezentată de avocatul Cotună Andrian a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 19 februarie 2019, expediată părților la 01 martie 2019, ceea ce denotă faptul că recursul declarat la 02 aprilie 2019 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea

acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurentul și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” reprezentată de avocatul Cotună Andrian întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei recurate cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, SA „Moldasig” a înaintat Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” mai multe pretenții patrimoniale impuse cu taxă de stat precum și a solicitat încasarea acestor taxe. Ulterior, în ședința de judecată din 07 septembrie 2017, prin așa numita cerere de modificare a pretențiilor a comunicat primei instanțe că, datorită faptului achitării benevole a sumelor pretinse de la pârâtă, în continuare susține doar pretenția cu privire la încasarea taxei de stat achitată la depunerea acțiunii în justiție.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare, reținând probatoriul prezentat de părți și administrat în cadrul examinării cauzei, au concluzionat că pretențiile reclamantei într-adevăr au fost satisfăcute de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” după intentarea procesului și au obligat-o să recupereze taxa de stat achitată de reclamantă în partea în care aceasta a fost întemeiată în raport cu revendicările inițiale.

În corespundere cu prevederile art. 97 alin. (2) al Codului de procedură civilă (în redacția în vigoare la data emiterii hotărârii), dacă reclamantul nu-și susține pretențiile din cauza faptului că au fost satisfăcute benevol de către pârât după

intentarea acțiunii, instanța, la cererea reclamantului, îl obligă pe pârât să compenseze acestuia toate cheltuielile de judecată suportate în legătură cu intentarea procesului, inclusiv suma convenită pentru asistență juridică.

Colegiul de recurs atestă că prima instanță corect a purces la modul de examinare a pretențiilor reclamantei, or în dependență de temeinicia obiectului adresării în justiție urmează a fi determinat cuantumul taxei de stat supus compensării. Se reiterează că Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” contestă pretențiile reclamantei în partea încasării taxei de stat pentru sumele: 500 000 lei și 28 949 lei, celelalte taxe calculate, adică din sumele de 15 753 lei și 3378 lei fiind acceptate de aceasta.

În rezultatul admiterii parțiale a acțiunii și încasării cu titlu de taxă de stat a sumei de 16 442,40 lei, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” și-a manifestat dezacordul cu soluția emisă, prin apelul depus, indicând pe larg raționamentele în susținerea acestuia. În special, recurenta a indicat că la momentul adresării cu acțiune în instanță cu privire la încasarea sumelor de 500 000 lei și 28 949 lei, Asociația nu avea obligații scadente.

Așadar, instanța de recurs pentru a elucida aspectele abordate, va raporta circumstanțele prezentate la criticile invocate de recurenta Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” și va trebui să se asigure că, în cazul de față Curtea de Apel Chișinău, a îndeplinit condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului (a se vedea, *în contrast*, Lebedinschi vs. Moldova, hotărârea din 16 iunie 2015, § 31, 35 – 36; cauza Nichifor vs. Moldova, hotărârea din 20 septembrie 2016, § 29 – 31).

Pentru a răsturna legalitatea hotărârii primei instanțe, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” a indicat în apelul depus la 19 martie 2018, în privința sumei de 500 000 lei că, SA „Moldasig” a înaintat Asociației o reclamație abia la 30 martie 2016, după depunerea acțiunii. Mai mult, a indicat că potrivit art. 123 al Codului de procedură civilă, doar o sentință irevocabilă este obligatorie pentru o instanță care trebuie să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor săvârșite de persoana vizată în sentință, și sub acest aspect a criticat justificarea primei instanțe de a aplica prevederile 415 al Codului de procedură penală pentru distingerea momentului apariției obligației.

Iar, în privința sumei de 28 949 lei, Asociația în apelul declarat a explicat că, a solicitat de la SA „Moldasig”, la fel ca și în cazul pretenției în mărime de 19 203 lei, să prezinte documentele justificative ce atestă achitarea acestei sume, aceste documente au fost prezentate, însă, după depunerea acțiunii în instanță. În contextul dat Asociația a evidențiat că prima instanță în două situații similare a expus două concluzii diferite, solicitând instanței de apel verificarea acestui fapt.

Potrivit art. 373 alin. (5) al Codului de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar conform prevederilor art. 390 alin. (1) lit. e), f) al aceleiași legi, decizia instanței de apel

trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza *Helle vs Finlanda*, hotărârea din 19 decembrie 1997). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (cauza *Taxquet vs. Belgia* [MC], nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

În pofida acestor fapte, instanța de apel la pronunțarea asupra argumentelor din apelul depus de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova”, urma în conformitate cu prevederile legii să se dedice unei analize efective a temeiurilor, argumentelor și propunerilor de probatoriu, fără a prestabili relevanța acestora.

În cazul de față, instanța de apel a evitat să examineze observațiile recurentei-apelante, însușind integral textul hotărârii primei instanțe și rezumându-și soluția la simplul fapt că hotărârea contestată este destul de motivată și nu este necesară o verificare suplimentară.

Așadar, prin lipsa examinării temeiniciei argumentelor invocate mai sus, se constată că instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv în această parte. Or, prin prisma principiului contradictorialității și egalității în arme, instanța de apel era obligată să asigure un echilibru just a intereselor ambelor părți implicate în proces. În esență, motivarea Curții de Apel Chișinău a pus într-o situație de dezavantaj pe Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” față de adversarul său (a se vedea cauza *Donadze vs. Georgia*, hotărârea din 7 martie 2006, § 35 – 36).

Constatând toate cele relatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, conturează o opinie tendențioasă a instanței de apel de reținere și însușire a motivării din hotărârea primei instanțe, a argumentelor Companiei de asigurare, fără a da o apreciere tuturor probelor în ansamblu, fără a răspunde la toate temeiurile invocate de apelant, ignorând nemotivat unele afirmații și situații certe sau cel puțin nemotivând prevalarea unor circumstanțe, pe care s-a bazat soluția emisă, asupra celorlalte probe existente la dosar.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” nu i-a fost asigurat dreptul

de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurenta nu a reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului ei de vedere (cauza Blücher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

În acest sens, Colegiul lărgit reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson vs. Olanda, hotărârea din 26 martie 1996).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază. Or judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural.

În acest caz, art. 442 al Codului de procedură civilă prevede că în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, ceea ce consolidează poziția susmenționată. Așadar, omisiunea instanței de apel de a aprecia toate probele în ansamblu, precum și de a constata relevanța argumentelor apelantei conduce inevitabil la încălcarea garanțiilor unui proces echitabil, din moment ce observațiile recurentei Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova”, într-un mod efectiv, nu au fost analizate.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz și pertinenta lor va putea fi supusă unei aprecieri juridice la o nouă rejudecare a cauzei (a se vedea, *printre alte autorități*, cauzele Kamil Uzun vs. Turcia, hotărâre din 10 mai 2007, § 64; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs, România (Marea Cameră), din 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, iar reținând că erorile procedurale admise nu pot fi corectate de instanța de recurs, cauza urmează a fi remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze speța în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, *spre exemplu* impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă

reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” reprezentată de avocatul Cotună Andrian.

Se casează decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Moldasig” împotriva Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Moldova” privind încasarea taxei de stat și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Victor Burduh

Svetlana Filincova